

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Директорат шкільної освіти

пр. Берестейський, 10 м. Київ, 01135, тел.(044) 481-47-58, факс (044) 481-32-87, e-mail: dse@mon.gov.ua

Департаментам (управлінням)
освіти і науки обласних, Київської
міської державних (військових)
адміністрацій

Про участь в Інформаційній кампанії

Директорат шкільної освіти направляє лист Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України щодо проведення Інформаційної кампанії, присвяченої 10-річчю спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (26 лютого 2024 року), у межах якої рекомендовано:

- провести класну / виховну годину на тему «Спротив триває!» на базі закладів загальної середньої освіти I-III ступеня;
- сприяти в проведенні конкурсу дитячого малюнка на тему «Мій Крим» серед учнів закладів загальної середньої освіти I-III ступеня;
- організувати на базі закладів загальної середньої освіти I-III ступеня виставку малюнків до Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя 26 лютого 2024 року.

Пропонуємо сформувати тексти виховних годин на основі офіційно затверджених матеріалів, що додаються.

Контактна особа: Світлана Голландс (098) 010-70-86.

Додаток: на 17 арк.

Генеральний директор

Ігор ХВОРОСТЯНИЙ

МОН № 4/400-24 від 05.02.2024

Підписав: Хворостяний Ігор Григорович

Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002C763700EAD7C600

Дійсний: з 13.11.2023 15:32:38 по 13.11.2025 15:32:38

**МІНІСТЕРСТВО З ПИТАНЬ РЕІНТЕГРАЦІЇ
ТИМЧАСОВО ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ УКРАЇНИ**

Чоколівський бульвар, 13, м. Київ, 03186, тел. (044) 355-14-63, (044) 355-14-65

E-mail: info@minre.gov.ua, сайт: www.minre.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 40446210

від _____ 20__ р. № _____ На № _____ від _____ 20__ р.

**Міністру освіти і науки України
Оксену ЛІСОВОМУ**

Щодо проведення заходів

Шановний Оксене Васильовичу!

Міністерство з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України засвідчує Вам свою повагу та пропонує долучитися до Інформаційної кампанії присвяченої 10 – річчю спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя (26 лютого 2024 року).

Зокрема:

- провести класну/виховну годину на тему «Спротив триває!» на базі середніх загальноосвітніх шкіл I-III ступеня;
- сприяти у проведенні конкурсу дитячого малюнка на тему «Мій Крим» серед учнів середніх загальноосвітніх шкіл I-III ступеня;
- організувати на базі загальноосвітніх шкіл виставку малюнків до Дня спротиву окупації Автономної Республіки Крим та міста Севастополя 26 лютого 2024 року.

Пропонуємо сформувати тексти виховних годин на основі офіційно затверджених матеріалів, що додаються.

Сподіваємось на результативну співпрацю, партнерство та позитивне рішення із зазначеного питання.

Контактна особа: Світлана Голландс (098) 010-70-86.

Додаток: на 16 арк.

З повагою

Заступник Міністра

Анатолій СТЕЛЬМАХ

Анна Долгополова (044) 355-14-86

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат 3FAA9288358EC00304000000C00F3400186ECD00

Підписувач Стецьмах Анатолій Юрійович

Дійсний з 18.01.2024 по 18.01.2026

Міністерство з питань
реінтеграції тимчасово
окупованих територій України

22/12.2-804-24 від 30.01.2024

Представництво
Президента України
в Автономній Республіці Крим

**Комунікаційні меседжі
щодо висвітлення
тематики деокупації
та реінтеграції території
Автономної Республіки
Крим та м. Севастополя**

Пропонований документ є набором комунікаційних меседжів, створених для використання державними службовцями, народними депутатами, медійниками, правозахисниками, громадськими діячами тощо. З огляду на справедливі очікування українців щодо якнайшвидшої деокупації півострова та актуалізацію теми Криму у суспільно-політичному дискурсі, меседжі покликані мінімізувати дезінформацію, маніпуляцію та інші шкідливі для Української держави впливи. Певною мірою цей документ формуватиме уявлення про український Крим, його місце та роль, зокрема у майбутньому. Наведені нижче меседжі пропонується використовувати у внутрішньоукраїнському суспільно-політичному дискурсі. Документ застосовуватиметься у комунікації із фаховим середовищем та широкими верствами населення як на вільній, так і на тимчасово окупованій території України, насамперед у Криму (для міжнародної спільноти див. англomовну версію документа). Повністю документ не може бути оприлюднений, натомість пропонується використовувати окремі меседжі в залежності від потреб.

Шлях до перемоги лежить через деокупацію Криму

- 01.** Крим – це невіддільна частина території України у межах її міжнародно визнаних кордонів. Відповідно до Формули миру Президента України Володимира Зеленського, суверенітет, незалежність, єдність і територіальна цілісність України в межах її міжнародно визнаних кордонів, що поширюються на її територіальні води, повинні поважатися згідно зі Статутом ООН і принципами міжнародного права. Це є складовою демократичного світу та захисту світового порядку на основі принципу мирного співробітництва.
- 02.** Війна рф проти України почалася не 24 лютого 2022 року, а у 2014 році зі збройного вторгнення рф у Крим.
- 03.** Війна рф проти України почалася з окупації Криму, тому визволення Криму є необхідною умовою завершення війни.
- 04.** Будь-які територіальні поступки державі-агресору, зокрема щодо Криму, неприпустимі. Вони лише посилять апетити окупанта і призведуть до повторної агресії та подальшого порушення прав наших громадян.
- 05.** Для України дипломатичні та мирні методи розв'язання конфліктів завжди були та залишаються найбільш прийнятними. Проте, після того, як рф почала повномасштабне вторгнення, Україна вимушена використовувати й інші шляхи деокупації всіх своїх територій та звільнення громадян України, зокрема військовим шляхом.
- 06.** Територія Кримського півострова тимчасово окупована рф, а не анексована. Україна в праві застосувати для відновлення та захисту своєї територіальної цілісності всі способи, які необхідні та не заборонені міжнародним правом і національним законодавством.
- 07.** Звільнити Крим від окупації – забезпечити нову систему безпеки Азово-Чорноморського регіону.
- 08.** Міжнародна спільнота підтримує територіальну цілісність України та ніколи не визнавала й не визнає спробу окупації Криму росією. Це закріплено в численних міжнародних резолюціях, зокрема Генеральної асамблеї ООН.
- 09.** Санкційний тиск міжнародної спільноти на рф працює та є одним із необхідних інструментів для якнайшвидшої деокупації Кримського півострова.
- 10.** Україна високо цінує людське життя та дотримується положень міжнародного права при звільненні своєї території.

Кримська платформа — міжнародний механізм сприяння деокупації півострова, зміцнення європейської та глобальної безпеки

- 01.** Кримська платформа об'єднує міжнародні зусилля, спрямовані на деокупацію Кримського півострова, подолання наслідків тимчасової окупації й захист прав та інтересів громадян України.
- 02.** Завдяки Кримській платформі тема окупації Криму актуальна на міжнародному порядку денному.
- 03.** Кримська платформа успішно розвивається та вже розпочала парламентську та експертну співпрацю між країнами-учасницями.
- 04.** Україна працює над розширенням кола учасників Кримської платформи, особливо з-поміж країн Глобального Півдня.

Окупований Кримський півострів — постійне джерело загроз

- 01.** Рф перетворила окупований Крим на військову базу, а цивільне населення півострова використовує як живий щит та “гарматне м’ясо”, незаконно мобілізуючи українських громадян на війну.
- 02.** Рф використовує окупований півострів для посилення міжнародної ескалації.
- 03.** Рф використовує територію окупованого Криму для дистрибуції агресії, небезпеки та порушення міжнародного права.
- 04.** Через окупацію Чорне й Азовське моря зараз заблоковані для світу, що становить загрозу для всього Азово-Чорноморського регіону, перетворивши Азовське море на своє внутрішнє озеро.
- 05.** Лише деокупація Кримського півострова посилить безпекову складову в Азово-Чорноморському регіоні.
- 06.** Україна відкрита до співпраці з міжнародними організаціями та країнами, які прагнуть допомогти звільнити Крим і підтримують нашу територіальну цілісність.

Наслідки окупації Криму: порушення прав людини, руйнування культурної спадщини та знищення півострова

- 01.** Рф принесла в Крим політично вмотивовані переслідування, насильницькі зникнення, вбивства, позбавлення свободи слова та віросповідання, мілітаризацію дитинства, загрозу руйнування української культурної спадщини, екологічну небезпеку.
- 02.** Злочинна присутність рф в Криму є постійним джерелом небезпеки не тільки для Азово-Чорноморського регіону, але насамперед й для самих жителів Криму, адже ніхто не застрахований від політично вмотивованих переслідувань та загострення дефіциту безпеки.
- 03.** Окупація Криму рф позбавила корінні народи півострова законних прав та обмежила їх можливості для розвитку.
- 04.** Внаслідок окупації Криму рф корінний народ України, зокрема кримські татари, стали об'єктом переслідувань та утисків за національною ознакою з боку окупаційної влади.
- 05.** Внаслідок окупації Криму поновилась дискримінація кримськотатарського корінного народу України та знищення їх ідентичності з боку держави-окупанта.
- 06.** Рф протягом окупації не будувала гідне життя для жителів Криму. Натомість вона споруджувала вигідну для себе військову базу, усвідомлено та планомірно перетворюючи Крим на потенційно небезпечний регіон для людей, які там проживають.
- 07.** Окупація Криму закриває можливості розвитку кримської молоді, звужує опції щодо вибору місця навчання та роботи, а також позбавляє відчуття безпеки.
- 08.** Рф системно руйнує та грабує культурну спадщину в Криму. Незаконні археологічні розкопки, знищення пам'яток культури (зокрема Ханський палац у Бахчисараї), розміщення на них військових об'єктів та вивезення музейних колекцій – лише відомі нам злочини рф проти спадщини у Криму.

09. Перетворення півострова на військовий полігон, а також будівництво інфраструктурних об'єктів, зокрема Керченського мосту та траси Таврида, становить загрозу біорізноманіттю та біоценозу півострова.

10. Окупований Крим приречений залишатися чорною економічною зоною, “чорною дірою” без правил, можливості розвитку економіки та залучення реальних ресурсів для потреб громадян.

11. Україна, відповідно до Формули миру Президента України Володимира Зеленського, неухильно просуватиме завдання повного обміну, звільнення усіх українських громадян, які утримуються в росії та на тимчасово окупованих територіях України, зокрема в АР Крим: військовополонених, інтернованих, цивільних, примусово переміщених та депортованих осіб, включаючи дітей.

Напередодні деокупації

- 01.** Громадяни, які не вчиняли правопорушень під час окупації, не мають відчувати жодної несправедливості чи дискримінації після відновлення української влади в Криму.
- 02.** Громадянам України, які проживають в окупації, слід уникати так званих “евакуацій”, які влаштовує російська армія, щоб не стати заручниками та важелем тиску на Україну.
- 03.** Громадяни рф, які незаконно переїхали в Крим за час окупації, мають добровільно залишити півострів, або вони будуть змушені покинути територію після перевірки щодо причетності до вчинення міжнародних злочинів – шляхом прийняття індивідуальних рішень та з урахуванням міжнародних стандартів.
- 04.** Співпраця з окупантами призводить до руйнування економіки та створює загрозу національній безпеці України.
- 05.** Співпраця з окупантами підриває свободу та демократію, створює перешкоди для майбутнього розвитку регіону.
- 06.** Закликаємо жителів Криму не співпрацювати з російською армією та окупаційними адміністраціями, щоб не стати співучасниками злочинів окупаційного режиму рф.

Відновлення Криму

- 01.** Тема Криму та його деокупації після 2019 року, за ініціативи Президента України Володимира Зеленського, почала активно відпрацьовуватися на рівні державних органів та закріпилась завдяки затвердженій Стратегії деокупації та реінтеграції тимчасово окупованих територій АР Крим та м. Севастополя.
- 02.** Відновлення Криму є складовою програми повоєнної відбудови України та включатиме енергетичну незалежність, розвиток малого та середнього підприємництва із дотриманням принципів GESI (Gender Equality and Social Inclusion), перелаштування виробничого сектору економіки за сучасними екологічними та кліматичними стандартами.
- 03.** Відбудова Криму після деокупації здійснюватиметься за принципом “відбудувати краще, ніж було” (“build back better”).
- 04.** Україна прагне сприяти розвитку ділового середовища та інвестиційного клімату в Криму, щоб забезпечити стале економічне зростання та добробут.
- 05.** Після деокупації Крим перетвориться на економічно привабливий регіон, що передбачатиме залучення міжнародних інвестицій.
- 06.** Пріоритетним є відновлення морських перевезень і морської економіки в Азово-Чорноморському регіоні.
- 07.** Деокупований Крим – це, зокрема, сучасний цілорічний курорт, в основі якого не ресурсна експлуатація, а повага до культури корінних народів та збереження унікальної природи.
- 08.** За дорученням Президента України Володимира Зеленського на базі Представництва Президента України в АР Крим спеціальна робоча група розробила пропозиції щодо першочергових кроків держави після деокупації Криму, які дозволять реалізувати реінтеграцію та стабільний розвиток території півострова і його жителів.
- 09.** Концепція реінтеграції Криму охоплює широкий спектр питань: відновлення публічної влади, притягнення до відповідальності за злочини окупації, верифікацію окупаційних документів і рішень окупаційних судів, захист права власності, гуманітарну політику й демілітаризацію тощо.
- 10.** Відновлення української влади в Криму означає повернення до гідності, демократії та рівності перед законом.

- 11.** Як країна-кандидат в члени ЄС, Україна послідовно впроваджує реформи, які сприяють гідному соціально-економічному життю громадян, стабільності та розвитку усіх регіонів.
- 12.** Україна прагне побудувати європейську Україну разом з Кримом, адже це забезпечення спільної безпеки, відновлення справедливості та стабільності для всіх нас.
- 13.** Україна забезпечить поетапне відновлення демократичних інституцій.
- 14.** Україна вже формує кадровий резерв для функціонування українських державних органів та інституцій, які запрацюють одразу після деокупації Криму.
- 15.** Інтеграція та відновлення Криму відбуватиметься із залученням інвестицій, в тому числі міжнародних, застосуванням екологічних підходів до відновлення, розвитку логістики з європейськими країнами. Це нові можливості для стабільного розвитку та зростання, яких у Криму досі не було. Це шанс на стабільність та право.
- 16.** Поки в окупованому Криму впроваджувалося російське безправ'я та надмірна централізація, в Україні відбулися істотні зміни, зокрема реформа децентралізації. Сьогодні будь-яка громада в Україні має достатньо повноважень та можливостей для місцевого розвитку.
- 17.** Необхідно забезпечити повернення пам'яток культури та історії (фондових колекцій музеїв, архівів і бібліотек), які окупанти незаконно вивезли на територію рф.
- 18.** Після деокупації усі пам'ятки історії та культури, які зазнали руйнування, будуть реставровані та захищені. А також відбудеться повернення в музеї, архіви і бібліотеки материкової України викрадених і вивезених до Криму колекцій.
- 19.** Після перемоги України росія повинна виплатити репарації на відновлення України, зокрема й Криму. Відшкодування рф будуть спрямовані на відбудову України, відновлення порушених прав постраждалих від агресії та відшкодування збитків.

Забезпеченням прав, свобод та безпеки людини. Правосуддя і відновлення справедливості

- 01.** Деокупація Криму – це про відновлення справедливості на принципах верховенства права та поваги до людської гідності.
- 02.** Деокупація та відновлення справедливості покладе край репресіям в Криму.
- 03.** У Формулі миру, запропонованій Президентом України Володимиром Зеленським, викладено бачення шляху до миру та як його реально досягти. Зокрема, п'ятий пункт говорить про відновлення територіальної цілісності України без будь-яких компромісів з агресором та відновлення світового порядку, який порушила росія.
- 04.** Громадяни України, незаконно ув'язнені окупантами в Криму з політичних мотивів, невідкладно будуть звільнені з місць несвободи, отримають медичну, психологічну та іншу допомогу від держави.
- 05.** Українці розуміють, що протягом років жителі Криму змушені були виживати в російській окупації. Україна підтримує співпрацю та взаємодію всіх своїх регіонів для розбудови гідного та стабільного спільного майбутнього.
- 06.** Громадяни України, які внаслідок російської агресії опинилися в окупації, мають такі ж права, як і мешканці підконтрольних Україні територій.
- 07.** Україна забезпечить дотримання прав усіх своїх громадян у Криму.
- 08.** Закриваючи незалежні медіа та обмежуючи доступ до правдивої інформації, РФ знищила свободу слова в Криму. Натомість тотально запустила власну пропаганду, побудовану виключно на мові ворожнечі до України. Україна здатна забезпечити свободу слова та доступ до незалежної інформації для людей в Криму.
- 09.** Покарання за колаборацію невідворотне: усі винні понесуть кримінальну відповідальність.
- 10.** Українська влада за підтримки міжнародної спільноти забезпечить справедливе розслідування злочинів, які були вчинені під час окупації.

- 11.** Для притягнення РФ до відповідальності за злочин агресії проти України буде створений спеціальний міжнародний трибунал.
- 12.** Проведення виборів у Криму після деокупації буде можливим лише після реалізації стабілізаційних та реінтеграційних заходів.
- 13.** Для втілення реінтеграційних заходів у Криму після деокупації має бути запроваджено перехідний період. Це дозволить нівелювати всі наслідки тривалої окупації.
- 14.** Громадяни України в Криму не є колаборантами лише тому, що жили й виживали в окупації.
- 15.** Українці готові до повноцінної співпраці та взаємодії з мешканцями Криму після деокупації півострова.

Повага до різноманіття: гарантування та дотримання прав корінних народів України та національних меншин

- 01.** У вільному Криму буде відновлено історичну справедливість, зокрема права та свободи корінних народів України, що потерпали та потерпають від колоніальної політики рф.
- 02.** Український Крим – відновлення реальної історії, історичної пам'яті без нашарувань російської імперської пропаганди та викривлення історичної правди.
- 03.** Деколонізаційні прагнення мають потенціал для консолідації кримської спільноти довкола ідеї відновлення справедливості та розбудови кращого майбутнього.
- 04.** Крим – єдиний регіон України, який є історичною домівкою одразу для трьох корінних народів: кримських татар, караїмів та кримчаків. Тож ми маємо будувати майбутнє Криму як цілісну мозаїку різноманітних культур і як місце, де корінні народи почуватимуть себе дійсно вдома.
- 05.** Крим після деокупації знову стане місцем мирного співіснування людей різних етносів та конфесій, поглядів і переконань.
- 06.** Українська держава гарантує підтримку, збереження та розвиток національної, культурної, мовної та релігійної самобутності корінних народів України та національних спільнот.
- 07.** Кримськотатарська мова та культура – невіддільна частина культурної спадщини України, яку ми прагнемо берегти та розвивати.
- 08.** Представники корінних народів залучатимуться до прийняття рішень щодо відновлення Криму, а також до діяльності органів публічної влади на деокупованій території.

Представництво
Президента України
в Автономній Республіці Крим

Координує роботу в рамках реалізації Стратегії когнітивної деокупації
Криму Відділ інформаційного забезпечення Представництва:

Email: press.mpuinarcrimea@gmail.com

Контактні номери телефонів: +380 50 633 2209, +380 50 859 8497

This image shows a full page of white paper with horizontal grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page, providing a template for writing or drawing. There are no margins, text, or other markings on the page.

Наші соцмережі:

ppu.gov.ua

[ppu.gov.ua](https://www.facebook.com/ppu.gov.ua)

[ppu.gov.ua](https://www.instagram.com/ppu.gov.ua)

[ppu_gov_ua](https://twitter.com/ppu_gov_ua)

[ppuark](https://www.t.me/ppuark)

Представництво
Президента України
в Автономній Республіці Крим